

(1) Kaukaskie barszcze - Sosnowskiego i Mantegazziego - zagrożeniem dla zdrowia a nawet życia.

Poparzenia kaukaskimi barszczami: Sosnowskiego lub Mantegazziego najczęściej wynikają z naszej niewiedzy o działaniu tych niebezpiecznych roślin na nasze zdrowie. Dla ludzi i zwierząt groźny jest sok rośliny i wydzielina włosków, jakimi jest pokryta. W kontakcie ze skórą mogą powodować oparzenia II i III stopnia. Za toksyczność barszczu Sosnowskiego i Mantegazziego odpowiedzialny jest olejek eteryczny zawarty w roślinie. Wywołuje on oparzenie dopiero, gdy skóra, która miała kontakt z olejkiem, zostanie poddana działaniu słońca. Niestety, sprawia to, że często nieświadome zagrożenia osoby mają kontakt z trującą rośliną przez długi czas, a pierwsze objawy poparzenia występują dopiero po 15 minutach, po ekspozycji na słońce, a jej intensywność gwałtownie wzrasta w czasie od 0,5-2 h po napromieniowaniu.

W upalne dni olejki eteryczne mogą transpirować z powierzchni roślin i unosić się w powietrzu. Zachodzi zatem ryzyko, że do obrażeń może dojść nawet bez bezpośredniego kontaktu z barszczami

W przypadku bezpośredniego kontaktu z kaukaskimi barszczami należy niezwłocznie umyć skórę zimną wodą z mydłem tak, by usunąć z jej powierzchni sok rośliny, a następnie chronić ją przed promieniami słonecznymi (np. bandaż, długi rękaw), przez przynajmniej 48 h, nawet jeśli w tym czasie nie pojawiają się żadne objawy. W sytuacji, w której stosowanie osłon jest niemożliwe, wskazana jest aplikacja preparatów przeciwsłonecznych, np. kremów z silnym filtrem anty-UV. Jeżeli wystąpi opuchlizna i reakcja zapalna, w celu złagodzenia symptomów można zastosować okłady z mokrych kompresów lub lodu, doustnie – wapno, lub leki antyhistaminowe. Skuteczne może okazać się również stosowanie środków zawierających sól srebrową sulfadiazyny. Z powodu wątpliwości, co do doboru właściwych leków, w przypadku odczuwania jakichkolwiek dolegliwości na skutek bezpośredniego kontaktu z kaukaskimi barszczami lub w efekcie przebywania w pobliżu tych roślin, należy niezwłocznie zgłosić się do lekarza dermatologa. Podczas wizyty u lekarza dermatologa należy opowiedzieć o przyczynie złego samopoczucia, co powinno pomóc w postawieniu właściwej diagnozy i doborze odpowiedniego leczenia.

Objawy takiego oparzenia mogą pojawić się po kilku dniach. Może dojść do reakcji alergicznej i oparzenia chemicznego. Początkowo na skórze pojawia się zaczerwienienie, a następnie zastępują je pęcherze wypełnione surowiczym płynem. Poparzeniu towarzyszy dotkliwy ból i świąd. Wskutek działania promieni słonecznych te objawy mogą się pogłębić. W ciągu kilku dni może pojawić się też martwica. Intensywność objawów zależy od tego, jak dużo olejku eterycznego osadziło się na skórze, jak mocna była ekspozycja na światło oraz od indywidualnych cech organizmu. Po wyleczeniu oparzeń pozostają wrażliwe na światło blizny.

Jak rozpoznać barszcze Sosnowskiego i Mantegazziego? Rośliny osiągają od jednego do nawet czterech metrów wysokości. Wokół prostych łodyg rozmieszczone są duże pierzaste

liście, które tworzą gęste "kępy". Kwiaty przypominają nieco kwiaty kopru, średnica ich kwiatostanów może mieć nawet 70 cm. Rośliny występują praktycznie w całej Polsce, szczególnie na Podhalu. Spotkać je można na łąkach, w przydrożnych rowach i na polach. Ale ostatnio, jak obrazują powyższe przykłady, coraz częściej rozsiewają się także w miastach.

Osoby szczególnie narażone na alergie oraz osoby starsze obciążone różnymi innymi chorobami przewlekłymi w przypadku poparzenia barszczem będą narażone na poważne skutki zagrażające ich zdrowiu a nawet życiu.

Warto dodać, że barszcze Sosnowskiego i Mantegazziego są objęte prawnym zakazem uprawy, rozmnażania i sprzedaży na terenie Polski. Reguluje to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym.